Број 127. У Новом Саду, у петак 9. јуна 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију и Немачку: на четврт године 9 круна, а за све остале стране земље на четврт год. 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 60 потура сваки пут.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Људство се креће.

И трава има свога „закона“. Има закона по коме буја, напредује, или жути и суши се. Тога има и у човечанству. Само је теже наћи законе, зашто наступи у човечанству нека учмалост, или дође време па живље крене у напредак.

Ко је пратио развитак човечанства у последње време, тај се уверио, да је наступила нека болест. Народи кињају, скупили су се, повукли се, не показиваху се живи.

Наступила је као нека влада слушкиња и слугу. Они, који су ту ради народа и да служе народу, направили су се господари И гонише народе и срамотише их и узеше им њихову слободу. Није ни чудо! Народима је овладала слабост, тромост, болест. А болесног лава се исто тако мало боји, као и зеца.

Нећемо овде да испитујемо: Какви су узроци изазвали код народа ову слабост? То би нас далеко одвело. Али толико је истина, да никад народи не беху тако слаби, као у последњим десетинама овога века. И никад напредни народи не трпеше веће неправде и срамоте, но у том времену.

И то није било само у појединим државама. Него кад узмемо човечанство у опште, може се рећи, цело је човечанство кињало и побољевало је. То је као кад на ливади сви струкови траве почну да жуте и кињају.

И већ изгледаше, да ће тако ићи до краја. Редом се чула тужба, да овако дуже не може. Слободе беху само на папиру. Једна гомила дрских људи, често је дан једини насилник, држао је цео народ у шкрипу Поштењу паде свака цена; бестидним челом чинила се неваљалства; а ко је имао у рукама власт, мислио је, да може све.

Кад су поједине несавесне владе спутале свој рођени народ и начиниле од њега робље, може се мислити, да нису поштовале ни право страних држава. И почеше да грабе и да подјармљују оне слабе и неуке. Ил оне који беху у завади међусобној, ил оне који не имађаху добро оружје. Шта је учинила само Енглеска? У свима деловима света отела је што јој дође до руке. Није штедела крв. За њом пођоше и друге државе. И образоване и необразоване народе, дивљаке и уређене државе почеше да подјармљују. А та слабост која овладала беше целим човечанством, олакшавала је ту ствар. И мислише биће увек тако. Мислише, трава кад почне жутити, никад се више не опорави. Народи кад малакшу и потуку се, мислише никад неће стати на ноге.

Како се преварише! Овако заиста није могло више дуго. Човечанство или се мораде пренути, оживети, или потрунути. Та шта би било од њега да пође даље путем насиља, бестидности, покварености, отимања?

Погледајте у около и ви ће те видети јасно и разговетно, где се човечанство креће. Гледајте народе скоро у свима државама где се буде... Ако то не видите, слабо вам је око за то Увидеше народи, да је ово што им дају само варка, а не слобода. А од тог уверења до промене није далеко. Свуда се кува и ври и то озбиљно.

И гледајте оне подјармљене. Ено у јужној Африци Бури, ено Капске колоније, ено Ашанти и друга племена. А ево нам сад и Кина! Не ће нико више да је роб. Не ће да је роб ни странима, ни својима...

Руски цар Никола II. као да је добро осетио то време... И он предложи мир, предложи разоружање Но само онај може да баци оружје из руке, ко не мисли никог нападати, и који уз то није ником учинио криво, и не боји се да ће га други напасти Зато је руски цар и предложио био, да се на основу правде уреде односаји у свету... Но кад се састаде конференција мира у Хагу, о том не би више ни речи...

Сад ко да је већ и доцне. Народи се буде и дижу се, и кад они неће да су чији робови и хтедну да буде по правди, тако ће и бити... Само што је то могло да буде пре јефтиније, а данас?

Крвави догађаји у Кини, од којих хвата тролетница сва европске велесиле, сведоче, да је требало раније више мислити и не потцењивати никога, и не омаловажавати никога. Човек је саздан по образу и подобију божијем. Не дирајте га! Јер кад тад освестиће се, доћи ће до сазнања и онда тешко ономе, ко је дрзнуо у њега.

Врење у Бугарској.

У Бугарској је народ јако узрујан и у целој земљи настало је јако врење. У варнанском округу се сељаци оружаном руком одупреше чиновницима, који дођоше у ствари новог катастера управо нове порезе. У Дуранкулаку и другим местима дошло је до крвава сукоба између војске и народа. Пролила се крв и мртвих је доста. Опсадно стање проглашено је над срезовима варнанским и шумланским. Но све су то врло злосретне мере, којима се мир и ред неповраћа. Многи Бугари пребегли су у Румунију.

И шта видимо сада. Крв се до душе више не пролива, син не устаје оружаном руком на оца, ни брат на брата, ал за то ври у целој земљи. Све вароши и села сазвали су јаван збор. За све зборове утврђен је један и исти дневни ред. Тај дневни ред садржи и ове две тачке, које врло много кажу.

У првој тачци, тражи народ од кнеза, да отпусти данашњу владу. Она је и тако незаконито изабрана, а насилно и ради. На место данашње владе да дође непристрасно чиновничко министарство, које ће расписати нове праведне изборе, уклонити неправде и насиље, и завести ред и мир И за тим се вели, да ако кнез не буде ово учинио, народ ће бити против сваке друге владе и тада мира бити неће

Из овога се најбоље види, куда су зашла државна кола Бугарске и колико је огорчење у народу. Но у другој тачци још се више каже.

У другој тачци тражи народ, да се оним његовим синовима војницима изрече захвалност који при првој крвавој Трстеничкој побуни, не хтедоше пуцати на своје родитеље, своју браћу, и који су због тога затворени Да им се изрече захвалност за то, што су у првом реду били Бугари, па тек онда војници.

Није ли ово највернија слика данашњег стања у Бугарској. И није ли ово најочитији доказ народног незадовољства, које је толико узаврело, да је ево прекипело. Изодавна је у Бугарској тињало, док ево није избило. И злопаћени, мукотрпни народ бугарски, коме је душа од тешких терета дошла већ у подгрлац, проговара гласно и одлучно и позива свога

ПОДЛИСТАК

ЖИЛЕ.

Не бој се, нисмо ми змије! На ову високу гору не би се могла ни успужати змија. Ти си се напрасно уплашио — али знај, да ми нисмо опасни за човека, не ћемо га отровати. Ти си се уплашио од наше сухе и смежуране коже. Да, а било је време, кад смо имали друкчи цвет и облик. Зуб времена је изменио наш облик, и сад, кад за нас случајно запне пастир или пријатељ дрвета, он се за часак љути и смути, док поближе не размотри и не увери се, да смо ми само жиле дуба и ништа више од тога. Било је, кад смо пи̇тали дуб што га није могао нико обухватити, хранили га својим млечним соком. Величали су и хвалили дуб, који је нарастао и развио се бригом и трудом нашим, знојем лица нашег. И ми смо се тиме поносили, што смо однеговали лепа, снажна и несломљива младића.

— Ви и ваш дуб источили сте моју снагу — говорила нам је не једном сиротица мати-земља, а ми коленопреклоно, с испруженим рукама молили у ње хране за нашег љубазног питомца. Оптерећени бригом за њега, ми не знадосмо за мир ни дању ни ноћу. Непрестано смо једна другу надахњивале речма: »Својски ћемо да га снабдевамо храном изобиљно.«

Одахни, мати земљо, одахни! Ми те више не ћемо узнемиривати. Оног, кога смо дворили и у тебе њега ради молили се, тога нема више, па и ми ћемо саме да се осушимо, па нашто је препитање ономе, што је прецветао и умро? Човек, неумољиво створење, поразио је наше срце — убио је нашег питомца и оставио нас у горким сузама. Он узе секиру и стаде га сећи. Није се обзирао ни на наше стењање, ни на вапаје нашег питомца. При ударима секиром, ми стењемо, а ви, људи сте према томе равнодушни. Нас облива крв а ви нашу крв називате »биљним соком.« Кад се ми не противимо, не мрштимо лица, не бранимо се, не гонимо оног, што нас кида и раскида и не дочекујемо оног, што нам долази с угрожавањем, зар то онда значи, да ми ништа не осећамо? »Дуб рубљу« довикује човек своме другу, потпуно уверен, да у том нема ничег одвратног. А не ће да види, да ми у земљи тајно горке сузе лијемо, да се из саучешћа према нама расплакала и сама земља. »Несретнице — викала је она — за што и за кога се трудите ви, а за кога се мучим и ја сама? Ко ће да ми захвали ма и једном речи?«

И док је тако жалила се земља, у исто време је давала потребну провизију жилама букве, бреза и тополе, које су на далеко рашириле се. То добро створење није могло да одрече никоме своју помоћ. Она — свеопшта мати, старала се за све, сви висе о њеном врату. Нека је благословена свака груда твоја, о мати наша, која нас пи̇таш и храниш!

Али шта да ради, сиротица? Судбина је и њу изменила. Синоћ и данас много смо плакали. Жао нам је растати се с тим местом, где смо се родили, где смо одрасли и научили живети. Ко зна, шта нас чека у будућности?.. С дана на дан живот нам се разрушава, растројава и разривају се бездани, те ћемо и сами остати једном без крова, гладни, голи и наги. На крају крајева, сурваћемо се с висине и пашћемо у бездану пропаст А ко ће да нам каже и прорече, шта нас тамо чека? Ко зна, какви беше положај тамо поћи? Хоћемо ли пропасти за увек, или ће нас земља поново скрити и покрити и дати нам препитање? Може бити, да ће нас бурни вали какве реке однети на било какво пусто место, те ћемо свенути и увенути под врелим сунчевим зрацима, за увек пасти и пропасти!

Господе, не дај да погинемо и угинемо! О судбино, не измењуј нас! Земљо, прими нас и опет у се! Ми смо жељни живота и рада, желимо још да радимо и, може бити, да ће нам бити суђено, да однегујемо и опет младића и под својом кором поново да осетимо радост! О силе природне, примите милостиво ову молбу несрећних жила!

С руског З. В.

владара, да реши судбином земље, да изабере право или насиље, ред или трзавице. Бугарски народ је рекао своју, на кнезу Фердинанду је да и он своју рекне и учини. Од одговора његова зависиће и мирно развиће и напредак Бугарске или трзавице и крвави метежи. И цела Бугарска земља са запетом пажњом очекује кнежев одговор.

=

Нови Сад, 8. јуна.

Нова брука патријарха Георгија. Као што је познато, патријарх Георгије је разаслао свима епископима у својој митрополији представку митровачког свештеничког збора, да свештенство из свију епархија изјави, да треба изменути садашњи изборни ред за српски народно-црквени сабор тако, да у будуће свештеничке посланике бирају сами свештеници без народа.

Патријарх Георгије насео је са овом својом намером већ више пути, нарочито у кикиндском протопрезвитерату. И већ се мислило, да је ова ствар сахрањена, јер не вреди, о њој ни говорити, кад је прошле недеље био у Костајници протопрезвитератски свештенички збор. На том су збору свештеници костајничког протопрезвитерата ј е д н о г л а с н о о д б и л и жељу патријарха Георгија и изјавили, да није паметно ни добро, да се свештенство цепа од народа.

Као што се види, наше свештенство неустрашиво одбија Бранковићеву навалу, и ми се тврдо надамо, да ће и г. г. епископи на синоду учинити оно, што захтева углед наше цркве и корист нашег народа. Треба одлучности, јер све је бадава, патријарх Бранковић тера до краја и никако не ће да разуме, шта му ваља чинити.

„Богомољци“.

У овој ствари добили смо ове редове:

Славно уредништво!

У 121. бр. цењене „Заставе“ изашао је чланак под насловом „Богомољци“ и у истом споменут је и наш поход у народне светиње, из кога писац извађа што шта, што не стоји. Осуђује, што се множина Срба дигли, под барјаком и око крста скупили и обишли под тим св. знацима манастире, а поглавито осуђује нас, што чинисмо ходочашћа без свештеника. (Није то била замерка. Пр. ур. „Заставе“) Но ја то нисам покренуо без велике потребе.

Пружићу вам слику, коју ми пружи Беодра, кад сам дошао у њу, пружићу вам слику, каква данас изгледа и уверен сам, да ће и сам писац чланка покајати се, што није имао на уму ивреку — „не осуди никога, а да га не чујеш“ него раструби по васколиком Српству, е ће Србин отпасти од православља.

Кад сам дошао у Беодру, дознао сам, да овде неко друштво постоји, које држи састанке по приватним кућама; да има осим ових на стотине отпадника, од тих већина Назарени и да има — иконоборацa, против крста и свега оног, што је Србу најсветије.

Замислите ово растројство! Тако то беше тада, али данас сви сачињавамо једну целину, сви сливени у једно српско православно име, сви се загрејавамо за оним, што је Српско. Томе растројству учини крај наше друштво т. зв. „друштво добрих људи“.

Нису ово богомољци, него свесни Срби. Нису ово евангелици, него вредни и побожни синови св. православља, а иконоборацa нема, јер и најскептичнији клечећи дошао је до целиваче и целивао је.

Колико је труда уложено око оснивања овога друштва, то писац не ће да свати, јер да хоће, не би жигосао — смело смем казати — мене, као највреднијег и истрајног раденика.

По Банату, у многим општинама састају се сами по приватним кућама и препиру се о св. писму, те да би се овом на пут стало, т. ј. ако би се нашао који би хтео себи труда дати, и с тим учинити добро, слободан ћу бити, навести мој начин, којим сам постигао, да данас код нас свакоме је јасно, да њихови умови нису кадри св. писмо тумачити и сваки је уверен, да је св. писмо писано према околностима ондашњег времена и ондашњи народа и да је оно мач са две оштрице.

Кад сам се латио овог тешког посла, прво сам посећивао њихове — у приватним кућама — зборове. Ту сам их затекао где седе, а неки стоје и сваки држи св. писмо у руци и позива се у сваком говору на поједине цитате. Једни мање, други више заузимају положај према православљу. У скупове долазио сам увек приправан и увек су ником поникли, после говора мога. Кореo сам их у најлепшим речима, и најпосле осудим их, што кријући овако чине. Позовем их, да у будуће у моју школу долазе. На ово радо пристану и од то доба били су увек под мојим надзором. Приликом састанака, држао сам предавања о вери и народности, језику, из економије, чистоће и штедње. Сада, већ није ни нужно да посећујем сваки збор, јер толико имају књига које народни, које одабрани предика, да они сами, т. ј. један чита, а остали слушају.

Приликом предавања било је занимљивих појава, које ми дадоше знака, да је у Србину иста крв, која је текла и у српских јунака. Није Србин покварен, само да се више и боље пази нањ, али овако сами себи су остављени, па и привидно дремају, са нехата нашег.

Много ми јавно захваљиваше, јер веле, били су близу да одпадну од своје дедовске вере. Ноћи су пролазиле, а не имађаху сна, жао им беше и своје вере, а по убеђењу мишљаху да су у својој вери у заблуди. — Данас се код нас не иде у Назарене, јер ово друштво, стоји као бедем преко кога не може се прећи Назаренима.

Свео сам растројеност у једну јаку целину, која ће у сваком покрету, где се народна реч иште, показати, шта вреди ово друштво и дао би Бог, да смо свагди овако збити у једну мисао и дао би Бог, да је свака општина овако напредна, као Беодра. Сложна, свесна и сад не заражена.

Кад ми даде Бог, да сам оваке успехе постигао, повео сам моје ученике под школ. заставом у манастире, којима се прикључи до 80 душа; ту код цркве св. Раваница, заклесмо се на верност братску и православну.

Што је неко дете крст пољубило и што сам имао баш ја у руци, знајмо, да тај крст није са олтара, него је са шк заставе, који је сломљен, кад смо пролазили кроз шуму раваничку. Држао сам га у руци, јер нисам га имао где метнути, док се са колима нисам нашао. Није то тако страшно, што дете крст целива из руку свога учитеља!

Прво ми је требало сјединити и на ову ставу навести, па онда приступити оснивању земљорадничке задруге, а ово ће скоро бити.

У Беодри, 5 јуна 1900.

Павао Ђ Ћосић.

*

(Радо пуштамо ове редове. А примећујемо, да писац оног чланка у „Застави“ под насловом: „Богомољци“, није замерио што беше у учитељевој руци крст. Он је устао против тога, да се са побожношћу тера парада, да се ратари не скупљају и не претресају одвише верска питања и не ситничаре у томе, јер ће их то одвести неминовно у сектарство. И г. писац ове изјаве уверио се, где је то одвело, пре но што је дошао у Беодру. — Ако му испадне за руком, да изврши оно, што обриче на крају своје изјаве и ако се други угледају на њега, онда ће бити добро. Нами је у осталом мило, што се и ово питање почело бистрити. Пр. ур. „Заставе“).

Побуна у Кини.

Из Кине не стижу још никако поуздане вести. Све што се јавља, стиже приватним путем, те је врло нејасно и противречи једно-другом. Преко Лондона стигла је вест, да је Ли-Хунг-Чанг позван у Пекинг. Једни тумаче то тако, као да је лукава кинеска царица увидела, да својим планом са боксерима неће успети, те је позвала Ли-Хунг-Чанга, да би се повратило пређашње старо стање и добри односаји. Други тумаче тако, да су Ли-Хунг-Чанга позвали непријатељи царичини у Пекинг, да би помоћу њега уништили смерове царичине и повратили мир. „Дели Њус“ јавља да је удружена војска под Сајмуром опкољена од Боксера и кинеске војске, и да јој је стање врло судбоносно, јер јој не достоје ни јела ни пића. Исти лист јавља: Чим је стигла у Пекинг вест о заузећу Таку-а од стране удружених сила, у Пекингу је овладало велико раздражење Са странцима учињен је прави покољ. Немачки и француски посланик убијени су. Кинески цар је умро а царица удовица спрема се у бегство. Друге вести јављају, да су руске чете ушле у Пекинг и тамо отвориле ужасну ватру против Кинеза Руски топови учинише ужасан покољ. „Дели Њус“ још јавља, да су Кинези прошлог петка напали удружену војску сила под Сајмуром. Кинески генерал Т а н г-К и н г са редовном кинеском војском напао је на посланства, у Пекингу. Но као што напоменусмо, све ове вести потичу из приватних извора, те им је тешко веровати Званични извештаји не стижу већ од неколико дана, јер су све везе пресечене.

Међутим силе јако прикупљају своју војску у Кини. Немачка има тамо 5500 момака, а спрема још нову војску за Кину. Русија је из Порт-Артура поново послала 4000 војника у Таку, а 20.000 држи у приправности, да укрца на лађе. Француска има у Кини 2000 људи, а 2200 већ су на путу, и још спрема 4. поморску регементу, да је одмах пошаље Енглеска је из Индије послала за Таку 6 регимената, један батаљон и један топ. Јапан је послао још 3000, а тражи да пошаље још 20.000. Удружене северне америчке државе послале су из Маниле 5000 људи. Као што се види, стране силе имаће за најкраће време јаку војску у Кини.

По свему изгледа, да ће војске осталих сила касно стићи на бојиште, и да ће главна улога припасти Русији, Јапану и сев. Америци. Отуда се ваљда и пронели гласови, да су Јапану понудиле силе, да са 20.000 војника својих уђе у Кину и створи ред. С друге стране тврде, да је 20.000 руских Козака добило налог и да већ продире у Кину.

Политички преглед.

Католичка автономија. Католици Угарске већ од дужег времена раде на уређењу своје автономије но ствар врло споро иде. Пре неколико дана одржао је одбор дванаесторице своју седницу под председништвом грофа Ђуле Сапарија. Владике су дале обавештаја, али већина у одбору била је тога мишљења, да је прерано преговарати са владикама, док се прво не дозна коначно становиште владе. У ту циљ изабран је одбор од три лица, у који су ушли гроф Ђула Сапари, гроф Алберт Апоњи и каноник Рајнер. Одбор овај није умео да јави ништа друго, већ да је ствар око уређења католичке автономије опет за неко време запела. И тако се цео посао око уређења католичке автономије састојао до сада у томе, што су бирани многи разни одбори, и нема наде да ће до октобра ствар коракнути напред. Записник ове седнице оверовљен је тек јуче у четвртак.

И з ј а в а.

Ја ниже потписани налазим се побуђен, да са ово неколико редака изнесем на јавност, на који начин сам био заведен са неистинитим измишљотинама од мецлис-улеме у Сарајеву.

Више пута сам био позиван у тај мецлис, те не могавши одољети толиким позивима, премда нијесам имао воље, отишао сам. Кад сам отишао тамо, поднесена ми је једна изјава у сврху потписа, да ја наиме не одобравам поступак херцеговачке депутације, која се налази у Будимпешти. На моје питање која је потреба да ту изјаву потпишем, одговорено ми је, да треба за

то, јер депутанти раде на томе, да Босну и Херцетовину анектирају.

Ја ни тада нијесам хтео да потпишем, него тек онда, када ми је речено, да се рад депутације противи аустријским интересима и ако не потпишем, сматраћу се као непокорним босанској влади, па тек када су ми то претпоставили и друге страхоте пред очи ставили, потписао сам ту изјаву. Изишавши у град, дознао сам од поштених људи, којима и ја, као и све Сарајлије, потпуно повјеравамо, да су то све пуке измишљотине и да горња застрашивања не постоје, него је то средство, којим ће се подлим начином измамити потписи наивних људи.

Одмах сам се повратио у меџлис-улема и одлучно захтјевао, да се мој потпис брише, ну они тога не хтједоше учинити, усљед чега сам приморан овим јавно кроз штампу објелоданити ток ствари и свакоме казати, да ја од свога потписа одустајем, те рад депутације потпуно у сваком погледу одобравам и као њен непоколебиви приврженик не сматрам. Све то тврдим својим властитим потписом.

У Сарајеву, дне 14. јуна 1900.

Хафиз Мухамед Хаџи Мунлић,
Хатиб Гази Хусреф бегове џамије.

Украдене чаше.

Имамо и ми на селу пригода. Кад је недавно славила наша црква, па било тамо око поноћи, видеше људи, где је скупштинар Гавран оставио шатру, стрпао три чаше у џеп и отишао кући

Можете мислити, шта се све говорило још оне ноћи онде на месту, а шта се све говорило сутра дан по селу. А кад би после три дана одборска седница, устане један одборник и потрже ту ствар онако јавно Каже: — Да га позовемо, па нека врати што је украо, а да не сме више б ти скупштинар.

— За бога људи вели тутор, та зар не знате, да је оног дана поклонио наш ј светој цркви два мерова жита. Сад је украо три чаше и због тог правите велику ларму.

— Можда има такву болест, каже трећи одборник. Ја сам чу). да то многи раде из болести.

— Не може то бити, каже четврти. Или била болест, или не била, нека прво врати чаше, а скупштинар не може више бити. Видели толики људи шта је чинио, па како он може и даље управљати црквеним иметком и бити у нашем друштву?!

Било после тога још мало речи, па дође ствар на гласање. Велика већина је за то, да се одма призове Гавран, да врати чаше, а после тога да му каже господин парох, шта треба да ради.

И дође Гавран скрушен и оборене главе. И каже шапатом: — Већ сам послао чаше тутору . . . Знате, вино је ђаво, а човек је слаб, најбоље да га нико и не окуси

И хтеде да изиђе из одбора оборене главе као што је и дошао. Али га задржао г. парох, који је председник и сеђаше у прочељу.

— Слушај Гаврене! каже му благим гласом . . . Ми сви знамо, да ти ниси баш рђав човек. Ал знаш како је. Погрешио си, видели су толики људи, зна цело село, па ће бити речи, ако останеш и даље скупштинар. Него, кажи да захваљујеш . . . Проћи ће то и заборавиће се . . .

Гавран стоји све једнако оборене главе, мирно, само се види, где му се надимају груди, као да хоће да се распадну.

Напослетку пита, а глас му дрхти, ко да је у грозници: — А зар баш тако?

Свештенику је жао, али стегну срце и рече: Тако!

Одједном се Гавран исправи. Његово бледо лице дође црвено као крв. Подиже главу, погледа смело по свима, па онда у свештеника. Затим ступи корак ближе, и као онај, који тужи, а не као кога оптужују, узвикну подругљивим и оштрим гласом: — Дакле тако? Ја пијан украо три чаше, па не могу више да будем скупштинар, јер то зна бајаги цело село. А патријарх Георгије трезан узео мало више црквеног, но што износе три чаше и то зна цео свет, па опет може да буде и даље патријарх?! Је ли?

Никад не видех нашег г. пароха онаког као тада. Усне му се мичу, а не може да проговори. Гледа уоколо, као да је нешто изгубио, а знам да не види ништа и никога.

Па ми онда дође у главу мисао: — Ала је тешко бити данас свештеник!

Вести из места и са стране.

Погреб † Ђоке Димитријевића. Пишу нам из Вел. Бечкерека: У понедељак 5. о. м. доцне после подне сахрањен је наш велики Србин и омиљени првак Ђока Димитријевић. Бавио се у меленачком купатилу на Русанди, где га је ноћу између суботе и недеље ударила слузна капља. Породица је желела, да се тело покојниково пренесе у Бечкерек, што је требало много заузимања и мољакања код власти. И овом приликом показало се, да у народу нашем постоји још увек предрасуда, како ће лед потући усеве, ако пронесу мртваца атаром. Услед разних незгода није се у опште могло знати све до пред саму сахрану, где и у које време ће бити погреб. На послетку око 5 сати по подне донесено је тело покојниково у Бечкерек, где је око пола 7 сати сахрањено. Поред свију поменутих неприлика била је на погребу велика множина народа. У цркви је чинодјествовао прота са месним свештенством и са г. Пајом Милиним из Башахида. Певачко друштво појало је на опелу. Званично беху заступљена црквена и политична општина, женска добротворна и занатлијска задруга, итд На погребу је говорио у порти председник црквене општине др. Светозар Петровић, где је поменуо велике заслуге покојникове не само по родно му место, него и по цео српски народ. Требало је бити више говора, али су изостали због тога, да погреб не ухвати мрак. Код нас у Бечкереку веома јако жале за покојником, јер ми најбоље знамо, шта смо у њему изгубили ми, и цело остало Српство.

Српско народно позориште. Како јављају београдске новине, дружина нашег српског народног позоришта посетиће овог лета Београд и за време распуста београдског позоришта приредиће тамо неколико представа.

Спремају се нове светске изложбе. Париска изложба задивила је свет и надмашила је све досадашње изложбе. Немци сад већ смишљају, како ће је наткрилити, и градски начелници већих градова саветују се о плану за изложбу. Изложба би била у Берлину 1905. или 1907. године. Но не седи ни Америка скрштених руку. И тамо се спремају да новом светском изложбом надмаше париску. Изложба би била у Сен Лују. Овај град предузео је себи, да покаже Европи, како се управо светска изложба треба да приреди. У једној од последњих седница државнога сабора решено је, да се одобри дванаест милијуна на подизање изложбе. Сен Луј је пиварски град, доста топал и нечист. Но поседници пивара хоће дубоко да туре руку у џеп, па да створе од ње, што још није било. Ова би изложба била већ 1903. године.

Сликарска школа у манастиру. У Србији се баве мишљу, да по манастирима подигну заводе, који ће доносити умне и материјалне користи. У манастиру Раковици подићи ће се црквена штампарија, наредње за две године. Припреме су за ово већ предузете. А у скором времену основаће се и црквено-сликарска школа у овом манастиру. Како стојимо у том погледу с нашим богатим манастирима?

Китајски двобој. Као што париски листови јављају, у Паризу су ових дана два Китајца делили мегдан, и то на начин, који је у Европи са свим нов. Њих двојица посвађаше се поради неке женске. По китајском обичају оба противника дођоше у 2 сата пред зору на одређено место, наместише се на три корака један од другога, па се онда стадоше што крупнијим речима грдити. То је тако трајало, докле једном од њих око 6 сати удари крв на уста и на нос и од умора паде. Полиција притвори победитеља, јер је мислила, да је он свога противника злостављао. Али су га пустили на слободу, када се доказа, да је то био само витешки мегдан.

Насељеници пропадају. Арадска грађанска штедионица преселила је неколико стотина мађарских и влашких породица из торонталске жупаније у крашовско-северинску, од њих је примила 100.000 круна као капару за земље; преко њих дала је искрчити велику шуму, а онда је цело имање продала, нити се више старала за те насељенике, који због тога дођоше у највећу невољу. Сада се латила крашовско-северинска жупанија, да насељеницима помогне. — Ова помоћ биће краткога века, јер власти још никако не умеју да нађу начина, како да спасу оне, што почињу пропадати. Од насељеника извуче корист увек неко трећи.

Конгрес аустро-угарских Словена. Као што је познато конгрес аусто-угарских Словена требао се одржати прво у Загребу, па Дубровнику, а за тим у Љубљу, но политичке власти у свима овим местима забраниле су, да се збор одржи у поменутим местима. И сада је решено, да се тај збор одржи у Будимпешти, и то 2. (15.) септ. о. г.

Америчка омладина. Колико је у сев. Америци омладина пре времена зрела, показује и овај догађај. Једна дванаестгодишња госпођица утекне са три шипарца. Полиција ухвати свих четворо у једној шуми и на испиту на полицији изађе, да се нашао и амерички пречасни свештеник, који је одважну госпођицу привенчао за коловођу од дружинице. Родитељи девојачки, људи иначе угледни, учинили су одмах кораке, да се уништи овај брак међу децом.

Храна и апетит. Мишљење, да јела, која поједе човек без апетита, не користе телу, побио је један немачки лекар чинећи на самом себи покушаје. У тим покушајима дошао је до уверења, да масирање стомака као и возање на колима и железници убрзава варење. Хладно купатило непријатно утиче на варење, а топло не утиче никако или утиче каткад повољно. Јела дакле поједена без апетита исто тако се брзо сваре као и она поједена с апетитом. Ово је значајно за слабе и нервозне, који понајчешће пате, што немају апетита.

Нова лекарија. Како јавља „Berliner Tagblatt“, основано је у Берлину под именом „Vitafern-Institut“ лечилиште, у којем се брзо и поуздано лече болесници од различитих болести, и то једним новим леком, што га је хемија дала медицини, а зове се магнезијски супероксид ($Mg O^2$). Знамо из искуства, да се болесници опорављају, чим промене ваздух, а особито ако оду у блаже крајеве или онамо, где је доста јелових шума. Елеменат кисик, што га има у ваздуху, делује у тим случајевима на крв људску, а преко ње и на читав организам, па стога су настојали кемичари, да пронађу један спој, који би у варењу давао кисик, а остаци његови не би били штетни по тело. И то се настојање њихово испунило с напоменутим магнезијским супероксидом. Заиста се човечанство може радовати, ако се и надаље тим једноставним медикаментом буду постизавали успеси, као што их је речени лист ових дана објавио.

Најпредусретљивији народ на свету. Ако Јапанци пису уопће признати да су у свету најпредусретљивији народ, то се власти њихове старају да им ову титулу стеку. Икигами Широ, први полицајни надзорник издао је оваке полицајне наредбе с погледом на странце: 1. Начело је међународнога промета, да странце из далеких земаља пријатељски и предусретљиво примамо, а образовани народи треба међусобно да живе у споразуму. Многи странци знају јапански језик, с тога треба покушавати, да их ословимо на јапанском јесику. Не треба никад употребљавати неприличне речи или да им чинимо примедбе због њихова кретања, одела или пословања. Брло често разумеју странци значење овога, ако и не говоре јапански. Чувајте се према странцима сваког непријатељевања, кад они купују и не допуштајте, да се око њих скупљају гледаоци. — 2. Странци поступају са псима боље, него што ми и мислимо; ако би се дакле њихово псето изгубило, треба га тражити и пружити му сваку заштиту. Ако кућевно псето на вас лане, јавите кућњем слузи, да животињу умири и немојте ружно поступати с њиме. 3. Ако чините посету странцу, онда ако је иоле могуће, не идите му рано изјутра, за време ручка или касно у вече. Најбоље време, кад се чине посете, јесте између 9 и 12 до подне и од 2 до 6 сати после подне. Пре тога погледајте добро на своје одело и држите се лепо за време посете. Молите за допуштење, да смете употребити звонце. Ако нема звонца, куцајте прстом на вратима, али никад немојте гласно викати, да вас унутра пусте. 4. Кад се вратар појави на врати, питајте га, да ли је странац, с којим би хтели говорити, код куће и пошљите му своју карту по вратару. Пре но што уђете у кућу, очистите своју обућу на асури, која лежи пред вратима. 5. Странца треба поздрављати само обичним покретом и рука му се пружи само онда, кад се види, да он то хоће. 6. Пре тога увек згладите косу и браду. Прљаво одело и незглађена брада значе у цивилизованим земљама увреду. — Како су далеко коракнули Јапанци, да су и Книгеа у ситним финесама пренели чак и у полицајне наредбе.

Чудноват догађај природе. Пишу нам из Сомбора: Код Симе Илкића стао је за свињара Пера, син Лазе Вукоманова. Са још два своја друга стајао је Пера, кад се од једном небо натушти, силна киша просу, а громови запуцаше. Један гром погоди Перу, који се на месту мртав сруши, други свињар паде онесвешћен и тек касније дође к себи, а трећи је неповређен стајао и гледао, шта се догодило. Сви троје стајали су на чистини, где не беше у близини ни грма, ни дрвета ни куће.

Трговина.

НОВИ САД, 8. јуна 1900. год. Пшеница прве каквоће фор. 7·20—— н. Пшеница средња фор. 7·— н. Пшеница лакша роба фор. 6·50—80 новч Наполица фор. 6· – н. Јечам нови фор. 5·50—6·— н. Зоб ф. 4·60—5· - н. Кукуруз у зрну нови фор. —.— стари фор. 5·40—60 ——— нови у клипови фор. ———

Маст 56 фор. Сланина сува 56 фор. дебела паљена 56 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	34—35 нов.	живе мере
„ средњи . .	32—33 нов.	
„ лаки . . .	30—31 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	26 – 30 нов.	по клгр.
Јагњци	6—14 фор	по пару.
Овци .	——— фор.	по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

7. јуна било је	4·26 мет.
8. јуна било је	4·22 мет.

*

Званичне забелешке будимпештанске берзе.

7. (20.) јуна 1900.

Пијаца је мирна била. Цена је пала. Продато је 17.000 метерценти.

Пшеница банатска, стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 80, цене од 50 килограма од 7 круна 15 пот. до 7 кр. 50 п.; потиска стара, каквоћа по хектолитру од 75 до 81 цена од 50 килограма од 7 кр. 25 пот. до 8 кр. 5 п.; пештанска, стара, каквоћа по хект. од 75 до 81, цена од 50 килограма од 7 кр. 10 пот. до 7 кр. 70 п.; бачка, стара какв. по хкл. од 72 до 75, цена од 50 кр. од 7 кр. 05 п до 7 кр. 65 п.

Раж прве врсте, цена од 50 кгр. од 6 кр. 65 п. до 6 кр. 80 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 90 п. до 6 кр. 10 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 5 кр. — п. до 5 кр. 30 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од 5 кр. 55 п. до 5 кр. 70 п.

Репиц'а, цена од 50 кгр. од — кр. — пот. до — кр — пот.

Проја, од 5 кр. — п. до 5 кр. 30 п.

Маст, 50 кгр. 55 кр. — п. до 56 кр. — п.

Сланина, 49 кгр. 45 кр. 50 п. до 46 к. — п.; сушена — кр. — пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од кр. — п. до — кр. — п.; славонски пекмез 50 кгр. — кр. — п. до — кр. — п. српски пекмез 18 кр. — п. до 18 кр. 50 п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 37 п
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 31 п
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	115 кр. 40 п
Угарска крунска рента	91 кр. 05 п
Аустријска златна рента	115 кр. 70 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	118 кр. 62 п.
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	242 кр. 17 п.

ОГЛАСИ.

По жељи дочекаћу госте и на париској жељезничкој станици

„ПАРИЗ“.

Част ми је известити Србе посетиоце париске изложбе, да сам спремио врло лепе собе са веома умереном ценом. Како сам ја једини у Паризу отворио локал, где се српски говори, то ће мојим посетиоцима бити олакшано бављење и проводња по изложби у Паризу.

Примам и разне земаљске производе, као и рукотворине на продају у Француској, а и поручбине од свију француских еспапа преко мене. Извршујем тачно и брзо.

С поштовањем

Никола И. Травица,

2—3 278 Nr. 3. Pasage Ferme St. Lazar.

Има на продају

120 ЛАНАЦА ЗЕМЉЕ,

која лежи у Србији, округу београдском, срезу космајском. Земља се састоји у четир парчета, са ораницом, ливадом и шумом.

Може да се посеје, 50 ланаца жита, 30 ланаца кукуруза, 20 ланаца су ливаде, а 20 ланаца шуме.

Уз то: зданија, покретних и непокретних ствари, све што треба једном вредном земље делцу.

Цена је свему том имању

12 хиљада фор. или 24 000 круна

за готов новац, а на почек

14 хиљада фор. или 28.000 круна

и то на три године са интересом 6 на сто.

Пријавити се треба код

ПЕТРА М. МИХАЈЛОВИЋА, трговца

Београд. 262 3—3

НАТЈЕЧАЈ.

Потписана општина тражи учитеља, годишња је плата 600 фор., засебан стан, огријев и башта.

Дужност је учитељу учити III. и IV. разред, и у цркви с ђацима појати недељом и свецом.

Ако учитељ буде вјешт вођењу хора, примаће од овдашњег срп. пјевачког друштва 200 фор. годишње.

Рок је пријављивању до конца јула о. г. до ког компетенти имају послати нужне свједоџбе.

У ФОЧИ, 2. јуна 1900. 1—3 286

СРПСКА ПРАВ. ЦРКВ. ШКОЛСКА ОПШТИНА.

ШЉИВОВИЦЕ

100 хектолитара праве чисте **шљивовице** од 100 литара па на више продајем по врло умереној цени.

Воислав Вујчић,

2—3 282 **у Земуну.**

МАЛИ ОГЛАСИ.

КЊИГОВОЂА

са више (15) годишњом праксом тражи пристојно место било у новчаном заводу или иначе у каквом подувећу. Упитати у администрацији „Заставе“. 285 1—2

ОГЛАС ЗА БИРТАШЕ!

У једној лепој српској и немачкој општини торонталске жупаније, која лежи поред Тисе и железничке станице, продаје се на вечито лепа кућа под шиндром, са шталом, лепим подрумом и кугланом због другог подузећа. У кући се од много година налази бирцуз и гостионица са правом (лиценција). Купац може добити сав бирташки намештај и пиће одма или 1. септембра ове године. Купац се може уверити да бирцуз и гостионица добро раде. Ко имаде вољу рефлектирати, ваља да се са 20 филера поштанском марком обрати на администрацију »Заставе«. 268 2—3

ДОБРОВОЉНА ПРОДАЈА

КУЋЕ и ЗЕМЉЕ

У опћини **Грку,** налазећу се моју кућу састојећу се из 3 собе на улици предсобља кухиње, смочнице (Speise) отвореног 3 метра широког дуж целе куће ходника, летње кухиње, штале, чардака од растовог дрвета, под чардаком зидан свињац и шупа, два захода један зидан а други не; зиданог бунара, фуруне за печење хлеба, шупом за дрва, двориштем, вртом и воћњаком у површини од 800□, све у добром стању и 6 ½ јутара земље — продајем по врло повољним уветима.

Кућа и све зграде уживају 10 годишњи порезни опрост а прикладна је за дућан или биртију. —

Поближе убавести дајем потписани. —

Коста Рајковић

273 2 3 градски благајник, **Митровица.**

ОБЈАВА.

Својим поштованим муштеријама јављам, да сам своју **помодно-мануфактурну радњу продао** госп. **Фил. Хајму,** човеку достојноме реномирате радње моје и ја госп. Хајма најтоплије препоручујем.

МОДУ И МАНУФАКТУРУ

продао сам за то, да би се могао са свим одати

ПЛАТНАРСКОЈ РАДЊИ

коју ћу у највећем стилу од најјефтиније до најфиније врсте држати.

У мојој платнарској радњи биће оделење за свештеничке и владичанске штофове.

Локал сам дао реновирати и биће првога јула тек. год. отворен.

ДАВИД ЋУРЧИЋ,

1—1 284 НОВИ САД.

ПРВА СРПСКА ЦИПЕЛАРСКА ЗАДРУГА

(КАО ЗАДРУГА)

У НОВОМЕ САДУ.

Част нам је известити поштовано грађанство Новог Сада и околине, да смо се удружили и створили: **Прву српску ципеларску задругу у Новоме Саду.**

Удруженом снагом и капиталом, бићемо у стању, да издржимо сваку конкуренцију и задовољићемо сваку нашу поштовану муштерију, како у цени, тако и у изради.

Снабдели смо се у велико свима врстама кожа и осталог материјала, **а за кратко време обићи ће један наш задругар са мустрама околину и узимаће меру, односно примаће наруџбине.**

Поштовано грађанство из околине молимо учтиво, ако би желело да им наш повереник дође и узме меру, да нам то јаве са једном картом дописницом.

Ми ћемо свима нашим поштованим муштеријама направити нарочите калупе, те ће вазда бити са стране довољна једна дописна карта, да се дотична наруџбина брзо и тачно изведе.

Наш дућан је у **ћурчијској улици бр. 11.,** преко од **„Српске задруге за међусобно помагање и штедњу“,** а **филијала** наша налази се у **дунавској улици бр. 17. у кући г. Јездимировића.**

Препоручујемо се овим поново српској публици и бележимо се са поштовањем

У Новом Саду, на Духове 1900. год.

ПРВА СРПСКА ЦИПЕЛАРСКА ЗАДРУГА

2—3 275 (КАО ЗАДРУГА)

У НОВОМЕ САДУ.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.